

Briselē, 2025. gada 7. maijā
(OR. en)

8672/25

Starpiestāžu lieta:
2024/0079(NLE)

EDUC 135
SOC 255
JEUN 64
DIGIT 81
ENV 309

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Padome
Temats:	Projekts – Padomes ieteikums par Eiropas kvalitātes nodrošināšanas un atzīšanas sistēmu augstākajā izglītībā – <i>pieņemšana</i>

1. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2025. gada 30. aprīlī apstiprināja vienošanos par minēto ieteikuma projektu, kas izklāstīts šīs piezīmes pielikumā.
2. Tāpēc Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta padome tiek aicināta ieteikuma projektu pieņemt 2025. gada 12. maija sanāksmē.
3. Pēc pieņemšanas ieteikumu publicēs Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Projekts – Padomes Ieteikums par Eiropas kvalitātes nodrošināšanas un atzīšanas sistēmu
augstākajā izglītībā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 165. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

1. Kvalitātes nodrošināšanas sistēmām ir būtiska nozīme, lai izveidotu augstus izglītības kvalitātes standartus un veidotu uzticēšanos starp augstākās izglītības sistēmām un iestādēm visā Eiropas izglītības telpā un ārpus tās. Tās ir nozīmīgi transnacionālās sadarbības elementi. Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšana ir savstarpējas uzticēšanās pamats, kas ļauj īstenot transnacionālu sadarbību un netraucētu mācību mobilitāti.
2. Galvenā atbildība par augstākās izglītības iestāžu nodrošinātās izglītības kvalitāti gulstas uz pašām iestādēm, tāpēc tām visaugstāko standartu sasniegšana būtu jāpadara par vienu no galvenajām institucionālajām prioritātēm un jāizstrādā kvalitātes nodrošināšanas stratēģijas un procesi, lai nodrošinātu šā mērķa sasniegšanu.

3. Standartu un pamatnostādņu kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (*ESG*) īstenošana ir bijis būtisks solis Eiropas augstākās izglītības telpas (EAIT) konsolidācijā, atbalstot kvalitātes kultūras izveidi augstākās izglītības sistēmās un iestādēs visā Eiropā; tomēr ne visas dalībvalstis ir pilnībā īstenojušas *ESG*.
4. Sabiedrība visā Eiropā piedzīvo dinamisku pārveidi, ko virza zaļā un digitālā pārkārtošanās, mākslīgā intelekta radītās iespējas un izaicinājumi, demogrāfiskie izaicinājumi un strauji mainīgā ģeopolitiskā situācija. Augstākās izglītības sistēmām būtu ne tikai jāreaģē, bet arī aktīvi jāveicina un jāvirza šī pārveide. Kvalitātes nodrošināšanas procesiem būtu attiecīgā gadījumā jāatbalsta augstākās izglītības iestādes šajā pārveides ceļā, nodrošinot ekspertu pārskatus to izglītības piedāvājuma kvalitātes uzlabošanai.
5. Būtu jārisina nepieciešamība padarīt kvalitātes nodrošināšanas procesus dinamiskākus, starptautiskākus un atbilstīgākus mērķim, vienlaikus nodrošinot, ka šie procesi joprojām ir vērsti uz visaugstāko kvalitātes standartu nodrošināšanu. Atsauksmju iegūšana no absolventiem par viņu mācīšanās un karjeras ceļiem un iegūtās izglītības, prasmju un kompetenču atbilstību ir vērtīgs uzraudzības rīks, ko var izmantot, lai nodrošinātu kvalitāti un atbilstību iestāžu un sistēmas līmenī. Eiropas absolventu gaitu apzināšanas iniciatīva ¹ ir palīdzējusi šādu gaitu apzināšanu padarīt sistemātiskāku un salīdzināmāku.
6. Transnacionālo sadarbību augstākās izglītības jomā joprojām sarežģī atšķirīgi valstu kvalitātes nodrošināšanas pasākumi, tādējādi kavējot kopīgu izglītības programmu izstrādi un ierobežojot augstākās izglītības iestāžu un studentu izglītības iespējas. Ir svarīgi, lai formālo prasību ievērošanas pierādīšana būtu līdzsvarā ar pastāvīgu uzsvāru uz nemītīgu izglītības nodrošināšanas uzlabošanu un apņemšanos to darīt, kam ir būtiska nozīme kvalitātes nodrošināšanā.

¹ Padomes Ieteikums (2017. gada 20. novembris) par absolventu gaitu apzināšanu (OV C 423, 9.12.2017., 1. lpp.).

7. Esošos instrumentus, piemēram, Eiropas pieeju kopīgu programmu kvalitātes nodrošināšanai (Eiropas pieeja)², augstākās izglītības kopiena un dalībvalstis vērtē augstu, taču to īstenošana joprojām ir nepietiekama, jo valstu pieejas atšķiras.
8. Kopīgas programmas ir kļuvušas par Eiropas izglītības telpas iezīmi, un tās augstu vērtē visas augstākās izglītības jomas ieinteresētās personas. Pienācīgi kvalitātes nodrošināšanas pasākumi ir priekšnoteikums, lai nodrošinātu, ka šīs kopīgās programmas var plaši īstenot visā Savienībā. Kopīga Eiropas grāda marķējuma piešķiršana, pamatojoties uz iepriekš noteiktiem kritērijiem, varētu palīdzēt risināt pašreizējos jautājumus, kas saistīti ar kopīgo programmu kvalitātes nodrošināšanu un akreditāciju. Turpmāku impulsu nolūkā transnacionālajā sadarbībā iesaistītajām augstākās izglītības iestādēm atvieglot kopīgu programmu nodrošināšanu un kopīgu grādu piešķiršanu saskaņā ar Boloņas instrumentiem varētu nodrošināt kopīgs Eiropas grāds vēlākā posmā.
9. Kamēr notiek diskusijas par kopīgo Eiropas grādu, Eiropas Savienības Padome vēl nav pieņēmusi lēmumu par tā iespējamu ieviešanu, un šajā Padomes ieteikumā visas atsauces uz kopīgu Eiropas grādu būtu jāsaprot šādā nozīmē. Lai Padome varētu pieņemt uz pierādījumiem balstītu lēmumu par turpmākajiem pasākumiem ceļā uz kopīgo Eiropas grādu, būs vajadzīga skaidra un detalizēta informācija.
10. Eiropas kritēriji II pielikumā nosaka kopīgā Eiropas grāda marķējuma galvenās iezīmes un garantē visaugstāko standartu ievērošanu, lai piedāvātu transnacionālas programmas un parādītu šāda marķējuma īpašo Eiropas raksturu. Šie kritēriji nav ne obligāti, ne juridiski saistoši, bet, lai nodrošinātu savstarpēju uzticēšanos, kopīgā Eiropas grāda marķējumu piešķir tikai tad, ja ir izpildīti visi šie kritēriji.

² EAIT ministru 2015. gada maijā apstiprinātās pieejas mērķis ir “novērst būtisku šķērsli kopīgu programmu izstrādei, nosakot standartus šīm programmām, kuru pamatā ir EAIT apstiprinātie instrumenti, un nepiemērojot papildu valsts kritērijus”.

11. Kopīga Eiropas grāda marķējuma Eiropas kritēriju kopums var būt pamats tiem kritērijiem, kas piemērojami kopīgajam Eiropas grādam vēlākā posmā, ja Padome pēc tam, kad tā ir izanalizējusi Komisijas novērtējuma ziņojumu par kopīgā Eiropas grāda marķējuma ieviešanu un kopīgā Eiropas grāda priekšizpēti – kā aprakstīts projektā Padomes rezolūcijai par kopīga Eiropas grāda marķējumu un turpmākajiem pasākumiem ceļā uz iespējamu kopīgu Eiropas grādu: Eiropas konkurētspējas un Eiropas augstākās izglītības pievilcības palielināšana –, nolemj veikt pasākumus, lai ieviestu kopīgu Eiropas grādu. Veicot priekšizpēti, būtu rūpīgi jāizvērtē Eiropas kritēriji, uz kuru pamata tiktu piešķirts kopīgais Eiropas grāds, un attiecīgās kvalitātes nodrošināšanas procedūras kā pamats Padomes lēmumam par iespējamā kopīgā Eiropas grāda kritērijiem.
12. Saskaņā ar Padomes Ieteikumu “Veidot tiltus efektīvai sadarbībai augstākās izglītības jomā Eiropā”³ vairākas dalībvalstis mudina izmantot Eiropas pieeju un pakāpeniski virzās uz institucionālākām ārējām kvalitātes nodrošināšanas sistēmām, tādējādi padarot starptautisko sadarbību augstākās izglītības jomā efektīvāku un elastīgāku. Svarīgs solis ceļā uz procesu paātrināšanu ir iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu stiprināšana, vienlaikus nodrošinot visaugstākos kvalitātes standartus.

³ Padomes Ieteikums (2022. gada 5. aprīlis) “Veidot tiltus efektīvai sadarbībai augstākās izglītības jomā Eiropā” (OV C 160, 13.4.2022., 1. lpp.).

13. Transnacionālās sadarbības priekšplānā ir augstākās izglītības iestāžu alianses (piemēram, Eiropas universitāšu alianses). Padomes secinājumos par iniciatīvu “Eiropas universitātes” – veidot tiltu starp augstāko izglītību, pētniecību, inovāciju un sabiedrību: pavērt ceļu jaunai dimensijai Eiropas augstākajā izglītībā ⁴ ir teikts, ka “Eiropas universitāšu” mērķis ir palīdzēt uzlabot transnacionālās sadarbības kvalitāti, izmantojot starpiestāžu stratēģijas, kas apvieno mācīšanos un mācīšanu, pētniecību, inovāciju un zināšanu pārnesi ekonomikā un sabiedrībā, kā arī veicināt politikas un sabiedrības pārmaiņas. Tās ir arī svarīgas platformas turpmākai pētniecības un inovācijas dimensiju attīstībai augstākās izglītības iestādēs, un tām jātiecas nodrošināt pētniecībā balstītu mācīšanos, kā arī elastīgu un pievilcīgu ilgstošu karjeru pētniecības un mācīšanas jomā. Šīs alianses apņemas savu sadarbību pacelt nākamajā līmenī, izveidojot Eiropas starpuniversitāšu studentu pilsētiņas, kurās kopīga izglītības nodrošināšana ir norma. Kā svarīgu soli šo studentu pilsētiņu izveidē alianses veido iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas, kas nodrošina, ka to kopīgi nodrošinātās izglītības kvalitāte atbilst visaugstākajiem standartiem. Tas nodrošinās pārlicību ieinteresētajām personām un atvieglos kopīgo izglītības nodrošināšanu. Ir apzināti galvenie pamatelementi, lai sāktu īpaša kvalitātes nodrošināšanas satvara izpēti un novērtētu tā izmantošanu.

⁴ Padomes secinājumi par iniciatīvu “Eiropas universitātes” – veidot tiltu starp augstāko izglītību, pētniecību, inovāciju un sabiedrību: pavērt ceļu jaunai dimensijai Eiropas augstākajā izglītībā (OV C 221, 10.6.2021., 14. lpp.).

14. Kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu automātiska savstarpēja atzīšana ir nepieciešama, lai mācību mobilitāti padarītu par realitāti visiem, atbalstītu līdzsvarotu intelektuālā darbaspēka apriti visu dalībvalstu vidū un veicinātu konkurētspēju. Padomes 2018. gada Ieteikumā par to, kā sekmēt augstākās izglītības un vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu automātisku savstarpēju atzīšanu ⁵, dalībvalstīm tika ieteikts ieviest pasākumus, kas vajadzīgi nolūkā panākt automātisku savstarpēju atzīšanu turpmākas mācīšanās nolūkā, kurai netiek noteikta atsevišķa atzīšanas procedūra, nosakot, ka augstākās izglītības kvalifikācija, kas ir iegūta kādā dalībvalstī, tiek citās dalībvalstīs automātiski atzīta tādā pašā līmenī turpmāku studiju nolūkiem, neskarot augstākās izglītības iestādes vai kompetentās iestādes tiesības noteikt īpašus uzņemšanas kritērijus konkrētām programmām vai pārbaudīt dokumentu autentiskumu. Stablas kvalitātes nodrošināšanas sistēmas ir pamats, lai veidotu uzticēšanos, kas vajadzīga automātiskas atzīšanas nodrošināšanai.
15. Šajā ieteikumā ir pilnībā ievēroti subsidiaritātes, institucionālās autonomijas un akadēmiskās brīvības principi, un tas tiks īstenots atbilstoši apstākļiem valstī un sadarbībā ar dalībvalstīm un visām attiecīgajām ieinteresētajām personām,

⁵ Padomes Ieteikums (2018. gada 26. novembris) par to, kā sekmēt augstākās izglītības un vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu automātisku savstarpēju atzīšanu (OV C 444, 10.12.2018., 1. lpp.).

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

Visu kvalitātes nodrošināšanas sistēmu uzlabošana

1. Dalībvalstīm tiek ieteikts:

- a) veicināt nepārtrauktu kvalitātes nodrošināšanas uzlabošanu, tostarp nolūkā uzlabot augstākās izglītības kvalitāti un atbilstību, un saglabāt augstu transnacionālas uzticēšanās un pārskatatbildības līmeni augstākās izglītības iestādēs;
- b) nodrošināt, ka kvalitātes nodrošināšanas sistēmas atbilst mērķim un tādēļ ir spējīgas reaģēt uz svarīgām sabiedrības, tehnoloģiju un ekonomikas norisēm, kas ietekmē augstāko izglītību. Augstākās izglītības sistēmas var iedvesmoties no pastāvošas labas prakses ar mērķi šos aspektus risināt dažādi, piemēram, mudinot augstākās izglītības iestādes iekļaut tos savās iekšējās kvalitātes nodrošināšanas procedūrās, ietverot konkrētus mērķus savā kārtējā ārējā kvalitātes nodrošināšanā vai veicot mērķtiecīgu vai tematisku kvalitātes pārskatīšanu sistēmas līmenī. Galvenā atbildība par augstākās izglītības iestāžu nodrošinātās izglītības kvalitāti gulstas uz pašām iestādēm. Šāda pieeja būtu jāīsteno, pilnībā saskaņojot to ar *ESG*, un tā varētu aptvert šādus tematus:
 - i) Boloņas procesā noteikto akadēmisko pamatvērtību veicināšana un aizsardzība;

- ii) mācīšanas un mācīšanās rezultātu atbilstība personīgai izaugsmei, nodarbināmībai un aktīvai, kritiski domājošai un atbildīgai pilsonībai, piemēram, pamatojoties uz absolventu gaitu apzināšanu vai ciešāku sadarbību ar sociālajiem partneriem, tajā skaitā mācību programmu izstrādi un stažēšanās iespēju piedāvāšanu ⁶;
- iii) vai programmas (kurās iegūst pilnu grādu vai mikrokvalifikāciju) uzlabo studentu un mūžizglītības apguvēju kompetences (proti, zināšanas, prasmes un attieksmi) attiecībā uz galvenajām sabiedrības un ekonomikas prioritātēm, piemēram, zaļo un digitālo pārkārtošanos;
- iv) attiecīga sinerģija starp izglītību (arī profesionālo izglītību un mācībām), pētniecību, inovāciju un pakalpojumiem sabiedrībai;
- v) iekļaujoša augstākā izglītība, kā noteikts Boloņas procesā, cita starpā veicinot piekļūstamību un dzimumu līdztiesību, kā arī uz studentiem vērstu mācību procesu un labbūtību;
- vi) pievilcīga un ilgtspējīga akadēmiskā karjera un darba nosacījumi ⁷;
- vii) stratēģijas starptautiskās sadarbības stiprināšanai;

⁶ Padomes Ieteikums (2017. gada 20. novembris) par absolventu gaitu apzināšanu (OV C 423, 9.12.2017., 1. lpp.).

⁷ Kā noteikts Padomes Ieteikumā (2024. gada 25. novembris) par pievilcīgu un ilgtspējīgu karjeru augstākajā izglītībā (OV C, C/2024/7282, 5.12.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/7282/oj>).

- c) ja iespējams, nodrošināt, ka attiecībā uz augstākās izglītības iestādēm ārējie kvalitātes nodrošināšanas procesi atbilst paredzētajam mērķim un ir resursefektīvi, lai izvairītos no papildu administratīvā sloga;
- d) nodrošināt, ka lēmumi par augstākās izglītības iestāžu un programmu akreditāciju, reģistrāciju un novērtēšanu tiek pieņemti pārredzamā un objektīvā veidā saskaņā ar *ESG*, kvalitātes kultūras veicināšanā pienācīgā apmērā piesaistot ekspertus un iesaistot augstākās izglītības kopienā – arī studentus un akadēmisko un administratīvo personālu;
- e) mudināt augstākās izglītības iestādes sekot līdzi tam, cik lielā mērā kvalitātes nodrošināšanas procedūras uzlabo izglītības sniegšanas kvalitāti;
- f) veicināt kvalitātes nodrošināšanas pārskatu (iestādes vai programmas līmenī) publicēšanu Ārējās kvalitātes nodrošināšanas rezultātu datubāzē (*DEQAR*) un atvieglot to tulkošanu, lai uzlabotu augstākās izglītības sniegšanas kvalitātes transnacionālo pārredzamību;

- g) nodrošināt, ka iestāžu iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas aptver visu augstākās izglītības iestādes nodrošinātās izglītības klāstu; attiecībā uz tādas izglītības nodrošināšanu, kuras rezultātā tiek iegūta mikrokvalifikācija, kā atsauci izmantot Eiropas pieeju mikroapliecinājumiem mūžizglītībā un nodarbināmībā un Eiropas principus attiecībā uz mikroapliecinājumu izstrādi un izsniegšanu ⁸;
- h) atbalstīt un mudināt kvalitātes nodrošināšanas aģentūras organizēt savstarpējas mācīšanās pasākumus, nodrošinot iespēju valstu augstākās izglītības iestādēm un kvalitātes nodrošināšanas aģentūrām salīdzināt savu praksi ar prakses piemēriem no citām Eiropas izglītības telpas valstīm. To var īstenot, izmantojot salīdzinošo mācīšanos ⁹, kurā augstākās izglītības iestādes un kvalitātes nodrošināšanas aģentūras var mācīties no citām vadošajām augstākās izglītības iestādēm, vai analizējot Eiropas absolventu gaitu apzināšanas un Eiropas Augstākās izglītības nozares observatorijas datus.

⁸ Kā izklāstīts Padomes Ieteikumā (2022. gada 16. jūnijs) par Eiropas pieeju mikroapliecinājumiem mūžizglītībā un nodarbināmībā (OV C 243, 27.6.2022., 10. lpp.).

⁹ Salīdzinošā mācīšanās ir definēta kā process sistēmiskas un integrētas saiknes izveidei starp salīdzinošo novērtēšanu un savstarpējas mācīšanās pasākumiem visās jomās, kas saistītas ar kvalitātes nodrošināšanu augstākajā izglītībā.

Izpētīt īpaša kvalitātes nodrošināšanas satvara izstrādi augstākās izglītības iestāžu aliansēm

2. Dalībvalstīm tiek ieteikts piedalīties izpētē par tāda īpaša Eiropas satvara izveidi, kurš ļautu jebkura veida augstākās izglītības iestāžu aliansēm, kas ir iesaistītas ilgspējīgā ilgtermiņa sadarbībā, kura pārsniedz *ad hoc* vai uz projektiem balstītu sadarbību, veikt to kopīgo iekšējo kvalitātes nodrošināšanas pasākumu kopīgu ārēju izvērtēšanu, kas vajadzības gadījumā aptvertu visas kopīgās darbības vai vismaz iesaistīto iestāžu kopīgi nodrošināto izglītību, piemēram, kopīgas programmas vai kopīgu mikrokvalifikāciju. Šajā darbā būtu jāiekļauj šādas darbības:
- a) sadarboties ar kvalitātes nodrošināšanas jomas ieinteresētajām personām un augstākās izglītības iestāžu aliansēm, lai izpētītu šāda īpaša kvalitātes nodrošināšanas satvara izveidi, pamatojoties uz šā ieteikuma I pielikumā iekļautajiem pamatelementiem, un to testētu, attiecīgā gadījumā izmantojot *Erasmus+* finansēto projektu *EUniQ*¹⁰ un *IMINQA*¹¹ rezultātus;
 - b) izvērtēt vajadzību pēc šāda īpaša satvara, koncentrējoties uz to, vai šis satvars var būtiski samazināt administratīvo slogu un sniegt skaidru pievienoto vērtību augstākās izglītības iestādēm un citiem attiecīgajiem dalībniekiem;
 - c) pamatojoties uz izvērtēšanas rezultātiem, ļaut ES kvalitātes nodrošināšanas aģentūrām, kas reģistrētas *EQAR*, un tām ES aģentūrām, kuras pilnībā īsteno Eiropas pieeju kopīgu programmu kvalitātes nodrošināšanai, veikt šādu ārēju kvalitātes nodrošināšanas izvērtēšanu, pamatojoties uz minēto satvaru.

¹⁰ Projektā *EUniQ* tika izstrādāta pieeja visaptverošai Eiropas universitāšu kvalitātes nodrošināšanai.

¹¹ *IMINQA* ir jumta projekts, kura mērķis ir atbalstīt Boloņas tematisko līdzinieku darba grupu kvalitātes nodrošināšanas jautājumos.

Programmu vai apvienoto pieeju ārējās kvalitātes nodrošināšanas jomā dinamisma uzlabošana

3. Dalībvalstīm tiek ieteikts:

- a) veicināt transnacionālo sadarbību un augstākās izglītības sistēmu dinamismu ar šādām darbībām:
 - i) atbalstīt augstākās izglītības iestādes, lai tās ieviestu vai uzlabotu stabilu iekšējo kvalitātes nodrošināšanas procesu un attīstītu spēcīgu institucionālo kvalitātes kultūru;
 - ii) tiklīdz augstākās izglītības iestādēm ir stabils iekšējais kvalitātes nodrošināšanas process, mudināt tās virzīties uz institucionālu pieeju kvalitātes nodrošināšanai, piemēram, ierobežojot prasību, ka programmu akreditācija obligāti jāveic kvalitātes nodrošināšanas aģentūrām, attiecinot to tikai uz jaunu programmu sākotnējo akreditāciju un vajadzības gadījumā ieviešot pašreakreditācijas procedūras kā daļu no iekšējā kvalitātes nodrošināšanas procesa;
 - iii) stiprināt uz pierādījumiem balstītu pieeju kvalitātes nodrošināšanai, izmantojot dažādus datus, tostarp datus, kas iegūti no absolventu gaitu apzināšanas un no Eiropas Augstākās izglītības nozares observatorijas; un
 - iv) atbalstīt mācīšanos no līdzbiedriem un augstākās izglītības iestāžu spēju veidošanu, lai stiprinātu to kvalitātes kultūru, pārejot uz institucionālu pieeju ārējai kvalitātes nodrošināšanai;

- b) ja tā vēl netiek īstenota, atļaut un veicināt Eiropas pieejas izmantošanu:
 - i) atceļot valsts līmenī papildus noteiktos kvalitātes nodrošināšanas kritērijus vai jebkādos citus iespējamus administratīvus vai regulatīvus šķēršļus;
 - ii) radot labvēlīgu vidi, kas nodrošina norādījumus un atbalstu cilvēkiem, kuri strādā kvalitātes nodrošināšanas jomā; šajā sakarā tiek ņemta vērā iestāžu autonomija;
 - iii) veicinot tādas vides veidošanu, kur tās izmantošana nerada finansiālus zaudējumus salīdzinājumā ar valsts līmenī veiktām procedūrām.

Pamatu veidošana ceļā uz kopīga Eiropas grāda marķējumu

Kopīga Eiropas grāda marķējumu ieteicams piešķirt tikai tad, ja:

- a) ir izpildīti visi Eiropas kritēriji kopīga Eiropas grāda marķējumam, kas noteikti II pielikumā,

un
- b) tikai programmām, kuru kvalitāte ir nodrošināta saskaņā ar *ESG*, vai atzītām programmām atkarībā no valsts apstākļiem, lai nodrošinātu vienotu standartu piemērošanu un marķējuma kvalitāti un uzticamību.

4. Dalībvalstīm tiek ieteikts:

- a) ļaut ES kvalitātes nodrošināšanas aģentūrām, kas reģistrētas *EQAR*, un tām ES aģentūrām, kuras pilnībā īsteno Eiropas pieeju kopīgo programmu kvalitātes nodrošināšanai:
 - i) piešķirt kopīgā Eiropas grāda marķējumu ¹² kopīgā grāda programmām, kuru pamatā ir esošie Boloņas instrumenti un kuras atbilst *ESG*, kā arī visiem II pielikumā izklāstītajiem Eiropas kritērijiem, ja ir vajadzīga programma vai kombinēta pieeja ārējai kvalitātes nodrošināšanai;
- vai
- ii) piešķirt visu veidu augstākās izglītības iestādēm, kurām piemērojama valsts vai reģionāla ārēja kvalitātes nodrošināšana iestāžu līmenī, spēju sev piešķirt kopīga Eiropas grāda marķējumu savām kopīgā grāda programmām, pamatojoties uz iekšēju kvalitātes nodrošināšanu un atbilstību esošajiem Boloņas instrumentiem, *ESG* un visiem Eiropas kritērijiem;
- b) noteikt veidus, kā papildināt regulāro *ESG* pārskatu par darbu, ko veic valsts kvalitātes nodrošināšanas aģentūras, lai nodrošinātu, ka kopīgās programmas atbilst Eiropas kritērijiem; un izveidot tādu kopīgu programmu repozitoriju, kas atbilst Eiropas kritērijiem un ir tiesīgas kopīga Eiropas grāda marķējuma piešķiršanai.
- c) sadarboties ar Komisiju, lai novērtētu, vai Eiropas kritērijus kopīga Eiropas grāda marķējumam attiecīgā gadījumā var piemērot arī augstākās izglītības programmām EKI 5. līmenī.

¹² Kā minēts 12. punktā Padomes Ieteikumā (2022. gada 5. aprīlis) “Veidot tiltus efektīvai sadarbībai augstākās izglītības jomā Eiropā” (OV C 160, 13.4.2022., 1. lpp.).

Automātiskās atzīšanas īstenošana

5. Dalībvalstīm tiek ieteikts:

- a) veicināt un atbalstīt automatiskas savstarpējas atzīšanas ¹³ īstenošanas izvērtēšanu, izmantojot augstākās izglītības iestāžu iekšējos un ārējos kvalitātes nodrošināšanas procesus;
- b) ciešā sadarbībā ar augstākās izglītības iestādēm un citām iesaistītajām ieinteresētajām personām izstrādāt un izdot skaidrus norādījumus augstākās izglītības iestādēm par to, kā nošķirt kvalifikāciju automatisku atzīšanu nolūkā piekļūt izglītībai no augstākās izglītības iestāžu tiesībām pieņemt lēmumus par uzņemšanu konkrētā programmā; pēc vajadzības pārskatīt minētos norādījumus, pamatojoties uz rezultātiem, kas gūti *Erasmus+* automatiskās atzīšanas īstenošanas paātrinātāju grupu novērtējumos ¹⁴;
- c) atbalstīt augstākās izglītības iestādes mācību rezultātu pieejas izmantošanā attiecībā uz uzņemšanas procedūrām, neskarot šo iestāžu spēju pašām noteikt savus konkrētos uzņemšanas kritērijus;
- d) sadarboties ar augstākās izglītības iestādēm un valsts vai reģionālām atzīšanas iestādēm, lai uzraudzītu atzīšanas lēmumus, uzlabojot datu vākšanu un uz pierādījumiem balstītas pieejas iestāžu, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī;

¹³ Kā definēts Padomes Ieteikumā (2018. gada 26. novembris) par to, kā sekmēt augstākās izglītības un vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu automatisku savstarpēju atzīšanu (OV C 444, 10.12.2018., 1. lpp.).

¹⁴ Kā ieteikts Komisijas ziņojumā Padomei par to, kā tiek īstenots Padomes ieteikums par to, kā sekmēt augstākās izglītības un vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu automatisku savstarpēju atzīšanu, 2023. gada 23. februāris, COM(2023) 91 final.

- e) atbalstīt augstākās izglītības iestādes saistībā ar visu grādu un mikro kvalifikācijas apliecinājumu izsniegšanu formātā, kas ir saderīgs ar Eiropas digitālo mācību apliecinājuma dokumentu (*EDC*) standartiem – arī Eiropas mācīšanās modeli – kā galvenajiem automatiskās atzīšanas veicinātājiem, izmantojot *EDC* iestrādātās autentiskuma pārbaudes un kvalitātes nodrošināšanas un akreditācijas pierādījumus;
 - f) veicināt un atbalstīt *ENIC-NARIC* centru un augstākās izglītības iestāžu darbinieku spēju veidošanu un tīklošanos, izmantojot apmācību un digitālos rīkus, arī mākslīgā intelekta jomā, un nodrošināt ciešu sadarbību ar atzīšanas un kvalitātes nodrošināšanas iestādēm;
 - g) atbalstīt ciešu sadarbību starp darbiniekiem, kas strādā atzīšanas un kvalitātes nodrošināšanas jomā gan valsts, gan Eiropas līmenī, starp *ENIC-NARIC* tīklu un Eiropas asociāciju kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā (*ENQA*).
6. Dalībvalstīm tiek ieteikts pēc iespējas ātrāk veikt turpmākus pasākumus saistībā ar šiem ieteikumiem, lai ļautu visu veidu augstākās izglītības iestādēm ieviest kopīga Eiropas grāda marķējumu un izpētīt ceļu uz kopīgu Eiropas grādu [saskaņā ar Padomes rezolūciju par kopīga Eiropas grāda marķējumu un turpmākajiem pasākumiem ceļā uz iespējamu kopīgu Eiropas grādu – Eiropas konkurētspējas un Eiropas augstākās izglītības pievilcības palielināšana]. Tās tiek aicinātas saistībā ar Eiropas izglītības telpas satvara darba struktūrām ¹⁵ regulāri informēt Komisiju par pasākumiem, kas attiecīgajā līmenī veikti, lai atbalstītu šā ieteikuma mērķus kā būtiskus soļus ceļā uz Eiropas izglītības telpas izveidi un turpmāku attīstību.

¹⁵ Kā izklāstīts Padomes Rezolūcijā par stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030) (OV C 66, 26.2.2021., 1. lpp.).

AICINA KOMISIJU:

7. atbalstīt *EQAR* pārvaldītās ārējās kvalitātes nodrošināšanas rezultātu datubāzes (*DEQAR*)¹⁶ turpmāku izstrādi, lai to izmantotu kā to programmu repozitoriju, kurām piešķirts kopīgā Eiropas grāda marķējums, pamatojoties uz nacionālo akadēmiskās atzīšanas informācijas centru (*NARIC*), kuri to izmanto automātiskai atzīšanai, labas prakses piemēriem;
8. turpināt atbalstīt absolventu gaitu apzināšanas prakses izstrādi un veicināšanu, lai uzlabotu augstākās izglītības kvalitāti un atbilstību, kā arī turpināt uzlabot tās salīdzināšanu un salīdzinošo novērtēšanu starp valstīm un iestādēm;
9. turpināt dalīties ar dalībvalstīm un plašām augstākās izglītības aprindām pieredzē, kas uzkrāta, īstenojot starpvalstu sadarbības iniciatīvas, piemēram, Eiropas universitāšu alianses un tādas programmas kā *Erasmus Mundus* kopīgās maģistrantūras, Marijas Sklodovskas Kirī vārdā nosauktās darbības (*MSKD*), kopīgās doktorantūras vai specializētās izglītības programmas, ko finansē no programmas “Digitālā Eiropa”¹⁷;

¹⁶ *DEQAR* ir Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistrā (*EQAR*) iekļauto kvalitātes nodrošināšanas aģentūru ārējās kvalitātes nodrošināšanas rezultātu datubāze. Visas *EQAR* reģistrētās aģentūras var publicēt savus ziņojumus datubāzē. Dalība *DEQAR* ir brīvprātīga.

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/694 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido programmu “Digitālā Eiropa” un atceļ Lēmumu (ES) 2015/2240(OV L 166, 11.5.2021., 1. lpp.).

10. mudināt dalībvalstis izmantot tehniskā atbalsta instrumentu (TAI), lai piekļūtu īpaši pielāgotām tehniskām zināšanām nepieciešamo reformu izstrādei un īstenošanai augstākās izglītības jomā, tajā skaitā uzlabojot augstākās izglītības iestāžu pārvaldības un kvalitātes nodrošināšanas mehānismus;
11. atbalstīt salīdzinošo mācīšanos starp kvalitātes nodrošināšanas aģentūrām.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

**Pamatelementi izpētei, ko veic attiecībā uz īpaša kvalitātes nodrošināšanas satvara izstrādi
augstākās izglītības iestāžu aliansēm**

1. IEVADS

Tālāk izklāstītie pamatelementi ir formulēti tā, lai tie kalpotu par pamatu izpētei attiecībā uz pilnīgu satvaru jaunai augstākās izglītības iestāžu alianšu kvalitātes nodrošināšanas pieejai. Tajos izmantoti rezultāti, kas gūti *Erasmus+* finansētajos projektos *QA-FIT* un *IMINQA*. Šie pamatelementi tika analizēti kopā ar kvalitātes nodrošināšanas jomas ieinteresētajām personām, un tie nav paredzēti, lai dublētu citus kvalitātes nodrošināšanas procesus. Tos turpinās pētīt kopā ar dalībvalstīm un augstākās izglītības jomas ieinteresētajām personām. Tie būs brīvprātīgs instruments, ko augstākās izglītības iestāžu alianses varēs izmantot, lai nodrošinātu to kopīgi pārvaldīto darbību kvalitāti un efektivitāti.

2. MĒRĶIS

Saskaņā ar Standartu un pamatnostādņu kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (*ESG*) principiem kvalitātes nodrošināšanas izvērtēšanā tiktu apvienoti divi mērķi – pārskatatbildība un uzlabošana, proti:

- a) veicināt alianses kvalitātes uzlabošanu un atbalstīt aliansi tās mērķu sasniegšanā; un
- b) dot iespēju aliansei pierādīt tās kopīgi pārvaldīto darbību kvalitāti.

Tā rezultātā izvērtēšanā, kas jāveic alianses izraudzītai kvalitātes nodrošināšanas aģentūrai, tiktu:

- a) atzīts, ka augstākās izglītības iestāžu sadarbība ir alianse šā ieteikuma nozīmē;
- b) samazināts alianses administratīvais slogs, nodrošinot iespēju kopīgi pārvaldītām darbībām kopīgi un tikai vienu reizi noteiktā derīguma periodā veikt ārēju kvalitātes nodrošināšanu, nevis uz tām attiecināt vairākas valsts ārējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas; un
- c) veicināta alianšu kopīgi nodrošinātās izglītības (piemēram, kopīgu programmu vai mikrokvalifikācijas) kvalitātes nodrošināšana.

3. PRINCIPI

Kvalitātes nodrošināšanas aģentūru izstrādātā izvērtēšanas metodika:

- a) atspoguļotu alianšu autonomiju un daudzveidību;
- b) mudinātu aliansi izveidot kopīgu iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, kas aptvertu visu tās kopīgo izglītības nodrošināšanu;
- c) ievērotu vienreizējas piemērošanas principu – attiecībā uz kopīgi nodrošināto izglītību ārēja kvalitātes nodrošināšana vienā un tajā pašā derīguma periodā būtu jāveic tikai vienu reizi; un
- d) integrētu visas attiecīgās *ESG* daļas, Eiropas pieeja kopīgo programmu kvalitātes nodrošināšanai un attiecīgā gadījumā Eiropas kritēriji kopīga Eiropas grāda marķējumam, kas izklāstīti šā ieteikuma II pielikumā.

4. ATBILSTĪBA

Izvērtēšana būtu pieejama jebkurai augstākās izglītības iestāžu aliansei Eiropas augstākās izglītības telpā.

Alianses līmenī vajadzētu būt ieviestai tādai vai citādai iekšējai kvalitātes nodrošināšanas sistēmai, kas uzņemas atbildību par konkrētām kopīgi pārvaldītām darbībām.

5. DARBĪBAS JOMA

Izvērtēšanā galvenā uzmanība tiktu pievērsta alianSES iekšējo kvalitātes nodrošināšanas un kvalitātes uzlabošanas mehānismu rezultativitātei. Aliansei būtu jānosaka, kādai kopīgai izglītības nodrošināšanai un pasākumiem piemēro kopīgo alianSES līmeņa iekšējo kvalitātes nodrošināšanu, un jānodrošina šādas informācijas pārredzamība.

6. GALVENĀS IEZĪMES

Izvērtēšanas pamatā būtu standarti, kas pilnībā ietver *ESG* 1. daļu.

Standartos varētu iekļaut arī apstiprinājumu, ka ar alianSES iekšējo kvalitātes nodrošināšanu tiek nodrošināts, ka:

- a) alianSES piedāvātās kopīgās izglītības programmas atbilst standartiem, kas noteikti Eiropas pieejā kopīgo programmu kvalitātes nodrošināšanai; un
- b) kopīgās izglītības programmas atbilst Eiropas kritērijiem kopīga Eiropas grāda marķējuma piešķiršanai, ja alianse nolemj tādu piešķirt.

Izvērtēšana būtu jāveic ES kvalitātes nodrošināšanas aģentūrai, kas reģistrēta *EQAR*, vai ES aģentūrai, kura pilnībā īsteno Eiropas pieeju kopīgo programmu kvalitātes nodrošināšanai un kuru izvēlējusies alianse.

Izvērtēšanā vajadzētu būt saskaņotai metodikai un procedūrai, kas jānosaka visaptverošā satvarā, kurš jāizpēta, pamatojoties uz šiem pamatelementiem, ko piemēro neatkarīgi no aģentūras, kas veic izvērtēšanu.

Metodika nodrošinātu, ka katra procedūra ir pielāgota konkrētajai aliansei, ņemot vērā alianSES pamatuzdevumu, sastāvu (piemēram, lielumu un ģeogrāfisko izplatību) un kopīgi pārvaldīto darbību tvērumu.

7. REZULTĀTI UN SEKAS

Izvērtēšanas rezultātā ES kvalitātes nodrošināšanas aģentūra, kas reģistrēta *EQAR*, vai ES aģentūra, kura pilnībā īsteno Eiropas pieeju kopīgo programmu kvalitātes nodrošināšanai, pieņem lēmumu, kas varētu būt pozitīvs, pozitīvs ar nosacījumiem vai negatīvs.

Ņemot vērā valstu prasības, pozitīvs izvērtēšanas lēmums dotu aliansei tiesības:

- a) pašakreditēt savu kopīgi nodrošināto izglītību, uz kuru attiecas izvērtēšana, izmantojot standartus, kas noteikti Eiropas pieejā kopīgo programmu kvalitātes nodrošināšanai; un
- b) izmantot kopīga Eiropas grāda marķējumu tām programmām, kas atbilst Eiropas kritērijiem kopīga Eiropas grāda marķējuma piešķiršanai.

Pozitīvu izvērtējuma lēmumu dalībvalstis varētu atzīt šādi:

- a) attiecībā uz valsts ārējo kvalitātes nodrošināšanu iestādes līmenī – atbrīvot visu kopīgo izglītības nodrošināšanu, uz ko attiecas kopīga iekšējā kvalitātes nodrošināšana, par kuru saņemts pozitīvs izvērtējums, no papildu valsts kvalitātes nodrošināšanas procedūrām; un
- b) attiecībā uz valsts ārējo kvalitātes nodrošināšanu programmas līmenī – atbrīvot visas programmas, uz kurām attiecas kopīga iekšējā kvalitātes nodrošināšana, par kuru saņemts pozitīvs izvērtējums, no papildu valsts kvalitātes nodrošināšanas procedūrām.

Eiropas kritēriji kopīgā Eiropas grāda marķējumam

Eiropas kritēriji ir iedalīti divās kategorijās:

- pirmā kategorija ir vērsta uz programmas organizāciju ¹⁸, pamatojoties uz kritērijiem, kas iekļauti *ESG* un Eiropas pieejā ¹⁹;
- otrā kategorija ir vērsta uz Eiropas dimensiju un ietver uz vērtībām balstītus kritērijus, kas atspoguļo kopīgo Eiropas vērtību nozīmīgumu. Tā veicina Eiropas augstākās izglītības telpas vērtības (akadēmiskā brīvība, akadēmiskā integritāte, institucionālā autonomija, studentu un personāla līdzdalība augstākās izglītības pārvaldībā, sabiedrības atbildība par augstāko izglītību un sabiedrības atbildība par augstākās izglītības saglabāšanu) un daudzvalodību, iekļautību, vidisko ilgtspēju, starpdisciplināritāti, mācīšanās iespējas papildus akadēmiskajai izglītībai un nodarbināmību, kā arī digitalizāciju kā elementu kopumu, kas padara kopīgā Eiropas grāda marķējumu unikālu. Šajā sakarā ir svarīgi, lai iesaistītajām augstākās izglītības iestādēm būtu piešķirta “*Erasmus*” Augstākās izglītības harta un lai tās savā kopīgajā kārtībā būtu iekļāvušas Eiropas dimensijas kritērijus ²⁰.

¹⁸ Programmas organizācija attiecas uz to, kā tiek izveidota kopīgā programma un kā tā darbojas partneriēstādēs.

¹⁹ Dinamiskās saskaņošanas procesa ietvaros turpmākās izmaiņas *ESG* un Eiropas pieejā būtu jāattiecinā arī uz kopīgā Eiropas grāda marķējuma piešķiršanas kritērijiem.

²⁰ Kopīgās programmas īstenošanas kārtība attiecas uz procesuālo un tiesisko regulējumu, kas reglamentē kopīgās programmas īstenošanu un izstrādi. Kopīgā īstenošanas kārtība var ietvert, piemēram, kopīgu uzņemšanu, studentu atlasī, kopīgu mācību programmu, kvalitātes nodrošināšanas procedūras, novērtēšanu, vērtēšanas sistēmu, kopīgu pārvaldību, ilgtspējas politiku, finanšu organizāciju, kopīgu absolventu pieeju, komunikācijas un izplatīšanas stratēģiju, kopīgu intelektuālā īpašuma politiku. Šāda īstenošanas kārtība parasti ir noteikta kopīgos dokumentos, piemēram, konsorciā nolīgumā.

Eiropas kritēriji ir strukturēti divās kategorijās, lai skaidri atspoguļotu augstākās izglītības iestāžu primāro atbildību par akadēmisko vērtību aizsardzību, vienlaikus atzīstot Eiropas dimensijas nozīmīgumu.

Eiropas kritērijus kopīgā Eiropas grāda marķējuma piešķiršanai pārbauda vai nu ES kvalitātes nodrošināšanas aģentūra, kas reģistrēta Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistrā (*EQAR*), vai ES aģentūra, kura pilnībā īsteno Eiropas pieeju kopīgo programmu kvalitātes nodrošināšanai, vai, piemēram, iestāžu pašakreditācijas gadījumā, veicot pašnovērtējumus. Kopīgā Eiropas grāda marķējuma piešķiršanas kritēriji tiek pārbaudīti, pamatojoties uz pašdeklarācijām un akreditācijas vai izvērtējuma ziņojumiem, kā arī galvenajiem dokumentiem, kuros izklāstīta kopīgās programmas kārtība, piemēram, cita starpā konsorcija nolīgumiem.

Eiropas kritēriji kopīgā Eiropas grāda marķējumam			EKI līmeņi
A. Programmas organizācijas kritēriji			
	A1. Iesaistītās augstākās izglītības iestādes	Kopīgo programmu piedāvā vismaz divas augstākās izglītības iestādes no vismaz divām dažādām dalībvalstīm.	6, 7, 8
	A2. Transnacionālā kopīgā grāda īstenošana	Kopīgo programmu kopīgi izstrādā un kopīgi īsteno visas iesaistītās augstākās izglītības iestādes.	6, 7, 8
		Kopīgās programmas rezultātā tiek piešķirts kopīgs grāds.	6, 7, 8
		Studentiem izsniedz kopīgu diploma pielikumu.	6, 7
		Kopīgajā programmā ir aprakstīti mācību rezultāti un kredītpunkti saskaņā ar <i>ECTS</i> lietotāju rokasgrāmatu.	6, 7

	A3. Kopīgās programmas kopīgā īstenošanas kārtība	Kopīgajai programmai ir kopīga politika, procedūras un/vai īstenošanas kārtība, kas nosaka mācību programmu plānošanu un īstenošanu, kā arī visus organizatoriskos un administratīvos jautājumus. Lēmumu pieņemšanas procesā, kurā nosaka kopīgo politiku un procedūras un/vai kārtību, piedalās studentu pārstāvji.	6, 7, 8
	A4. Kvalitātes nodrošināšanas pasākumi	Iekšējā un ārējā kvalitātes nodrošināšana tiek veikta saskaņā ar standartiem un pamatnostādnēm kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (<i>ESG</i>). Augstākās izglītības iestādes, studiju jomu vai programmu izvērtē ES kvalitātes nodrošināšanas aģentūra, kas reģistrēta <i>EQAR</i> , vai ES aģentūra, kura pilnībā īsteno Eiropas pieeju kopīgo programmu kvalitātes nodrošināšanai.	6, 7, 8

		Kopīgo programmu izvērtē, izmantojot Eiropas pieejas kopīgu programmu kvalitātes nodrošināšanai (Eiropas pieeja) standartus.	6, 7, 8
	A5. Absolventu gaitu apzināšana	Kopīgā programma uzrauga absolventus, izmantojot absolventu gaitu apzināšanas sistēmu vai Eiropas Augstākās izglītības nozares observatorijas savāktos datus.	6, 7, 8
	A6. Uz studentiem vērsts mācību process	Kopīgā programma ir izstrādāta, tiek pastāvīgi pilnveidota un tiek īstenota tā, lai mudinātu studentus aktīvi piedalīties mācību procesā. Studentu novērtējums atspoguļo šo pieeju.	6, 7, 8

	A7. Transnacionāla universitātes pilsētiņa – piekļuve pakalpojumiem	Programmā ir kopīga politika, kas paredz, ka studentiem un personālam ir pieejami attiecīgie pakalpojumi visās iesaistītajās augstākās izglītības iestādēs ar tādiem pašiem nosacījumiem kā visiem uzņemtajiem studentiem un vietējam personālam ²¹ .	6, 7, 8
	A8. Elastīga un integrēta studentu mobilitāte	Kopīgā programma piedāvā studentu fizisko mobilitāti vismaz 30 <i>ECTS</i> apmērā (ko var sadalīt vairākās uzturēšanās reizēs) vienā vai vairākās partneriestādēs. Kopīgajai programmai ir politika, kas piedāvā alternatīvas studentiem, kuri nevar ceļot, piemēram, virtuālas apmaiņas un/vai jauktu mobilitāti.	6, 7
		Kopīgā programma piedāvā vismaz sešus mēnešus ilgu fizisku mobilitāti vienā vai vairākās partneriestādēs. Kopīgajai programmai ir politika, kas piedāvā alternatīvas studentiem, kuri nevar ceļot.	8
	A9. Disertāciju kopīga izvērtēšana un kopīga uzraudzība	Disertācijas uzrauga vismaz divi uzraudzītāji, un tos kopīgi izvērtē līdzuzraugi vai komiteja, kurā piedalās locekļi no vismaz divām dažādām iestādēm, kas atrodas divās dažādās valstīs.	8

²¹ Tas nenozīmē automātiskas tiesības uz finansiāliem pabalstiem, piemēram, stipendijām vai sociālo nodrošinājumu visās iestādēs.

B. Eiropas dimensijas kritēriji

	B1. Starpdisciplinārītāte un uz pētniecību balstīta mācīšanās	Kopīgās programmas īstenošanas kārtība ietver integrētus starpdisciplinārītātes un/vai uz pētniecību balstītus mācīšanās komponentus, kas pielāgoti kopīgās programmas būtībai un apstākļiem.	6, 7, 8
	B2. Iespējas mācīties papildus akadēmiskajai izglītībai un nodarbināmība	Kopīgās programmas īstenošanas kārtība paredz iespējas paplašināt studentu mācību pieredzi papildus akadēmiskajai izglītībai, pielāgojot to kopīgās programmas būtībai un apstākļiem, tostarp darba tirgus prasībām, kas ietver starpnozaru komponentus vai pasākumus, un attīstot transversālas prasmes ²² .	6, 7, 8

²² Šādas iespējas cita starpā ietver tādus elementus kā sadarbību ar ekonomikas un sociālo nozari mācību programmu izstrādē un/vai īstenošanā, stažēšanos, darba vidē balstītas mācības, pārcelšanu / norīkošanu, brīvprātīgo darbu, pakalpojumos balstītu mācību un problēmu risināšanā balstītas pieejas.

	B3. Digitalizācija	Kopīgās programmas īstenošanas kārtība ietver iespējas studentiem attīstīt atbilstošas digitālās prasmes un kompetenci, kas pielāgotas kopīgās programmas būtībai un apstākļiem.	6, 7, 8
	B4. Vērtības	Kopīgās programmas īstenošanas kārtība atbilst Eiropas augstākās izglītības telpas vērtībām (akadēmiskā brīvība, akadēmiskā integritāte, institucionālā autonomija, studentu un personāla līdzdalība augstākās izglītības pārvaldībā, sabiedrības atbildība par augstāko izglītību) un ietver apņemšanos veicināt kopīgas Eiropas vērtības ²³ un demokrātisku pilsoniskumu.	6, 7, 8

²³ Kā izklāstīts LES 2 pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.

	B5. Daudzvalodība	Kopīgās programmas īstenošanas kārtība piedāvā iespējas katram studentam nodrošināt valodu prasmes, mācību pasākumu vai mobilitātes laikā nodrošinot saskarsmi vismaz divās dažādās ES valodās ²⁴ .	6, 7, 8
	B6. Iekļautība	Kopīgās programmas īstenošanas kārtība ietver apņemšanos nodrošināt plašu līdzdalību, veicinot daudzveidību, līdztiesību un iekļaušanu un pieņemot pielāgotus pasākumus, lai atbalstītu studentus un personālu, kam ir mazāk iespēju.	6, 7, 8
		Kopīgās programmas īstenošanas kārtība ietver apņemšanos ievērot Eiropas pētnieku hartas principus.	8
	B7. Vidiskā ilgtspēja	Kopīgās programmas īstenošanas kārtība ietver rīcībpolitiku un darbības, kas saistītas ar vidisko ilgtspēju, un ar to īsteno pasākumus, lai līdz minimumam samazinātu tās darbību vidisko pēdu, un paredz iespējas studentiem attīstīt atbilstošas zaļās prasmes un kompetences, kas pielāgotas kopīgās programmas būtībai un apstākļiem.	6, 7, 8

²⁴ Saskarsme ES valodās var notikt, aktīvi un/vai pasīvi lietojot valodu(-as) jebkurā līmenī mācīšanas un/vai mācīšanās pasākumos, eksāmenos, pētniecības darbībās, profesionālās vai pilsoniskās līdzdalības darbībās un mobilitātes periodos, tostarp mobilitātes ietvaros dodoties uz valsti, kurā ikdienas dzīvē pārsvarā tiek lietota cita valoda.

Terminu glosārijs

Alianse ir vismaz divu tādu Eiropas augstākās izglītības iestāžu grupa, kas ir iesaistījušās transnacionālā un strukturālā ilgtermiņa sadarbībā, kas apstiprināta kopīgā pamatuzdevuma paziņojumā, kuru iestādes līmenī apstiprinājis katrs alianses attiecīgās lēmumu pieņemšanas struktūras loceklis. Minētā sadarbība ietver kopīgu lēmumu pieņemšanu attiecībā uz pārvaldību, un tās pamatuzdevums ir piedāvāt kopīgi nodrošinātu izglītību. Vērā ņemami piemēri ir augstākās izglītības iestāžu alianses, ko finansē saskaņā ar iniciatīvu “Eiropas universitātes”.

Izglītības nodrošināšana ir augstākās izglītības nodrošināšana tās visplašākajā nozīmē, tostarp programmas, pēc kuru apguves tiek iegūts pilns grāds, kursi, pēc kuru pabeigšanas iegūst mikrokvalifikācijas apliecinājumu, un izglītības nodrošināšana, kas nav daļa no programmas, pēc kuras apguves tiek iegūts oficiāls grāds.

Eiropas pieeja kopīgu programmu kvalitātes nodrošināšanai ir pieeja, ko 2015. gada maijā apstiprināja par augstāko izglītību atbildīgie Eiropas ministri un kas ir izstrādāta, lai atvieglotu šo programmu ārējo kvalitātes nodrošināšanu; tā nosaka standartus, kuru pamatā ir EAIT apstiprinātie instrumenti, bez papildu valsts kritēriju piemērošanas. Paredzams, ka šī pieeja veicinās integrētu pieeju tādu kopīgu programmu kvalitātes nodrošināšanai, kuras patiesi atspoguļo to kopīgo raksturu. Ar minēto pieeju var iepazīties vietnē:

https://www.eqar.eu/assets/uploads/2018/04/02_European_Approach_QA_of_Joint_Programmes_v1_0.pdf

Izvērtēšana ir augstākās izglītības iestādes vai izglītības nodrošināšanas kvalitātes nodrošināšanas pārbaude, ko veic vai nu iekšēji, vai arī ārēji.

Kopīgā grāda programma ir kopīga programma, pēc kuras apguves tiek iegūts kopīgs grāds.

Kopīgs Eiropas grāds – jēdziena “kopīgs Eiropas grāds” galīgā atveide un definīcija ir jānosaka tad, kad Padome nolems veikt pasākumus attiecībā uz tā ieviešanu, ņemot vērā Komisijas novērtējuma ziņojumu par kopīga Eiropas grāda marķējuma ieviešanu un kopīga Eiropas grāda priekšizpēti, kā izklāstīts Padomes Rezolūcijā par kopīga Eiropas grāda marķējumu un turpmākajiem pasākumiem ceļā uz iespējamu kopīgu Eiropas grādu: Eiropas konkurētspējas un Eiropas augstākās izglītības pievilcības uzlabošana. Šajā posmā to var definēt šādi: Kopīgs grāds, kas studentiem piešķirts kā apliecinājums, ka ir apgūta kopīga programma, kuru nodrošinājušas divas vai vairākas augstākās izglītības iestādes no dažādām valstīm, tostarp vismaz divām ES dalībvalstīm. Kopīgā programma, pēc kuras apgūšanas tiek piešķirts kopīgais Eiropas grāds, atbilst vienotam Eiropas kritēriju kopumam, un tās kvalitāte ir nodrošināta saskaņā ar *ESG* un Eiropas pieeju, kam būtu jāveicina automātiska atzīšana ES. Ja nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras to prasa, kopīgo Eiropas grādu var integrēt valsts tiesību aktos, lai sekmētu tā īstenošanu visās iesaistīto iestāžu valstīs.

Kopīga Eiropas grāda marķējums ir kvalitātes marķējums, kas piešķirts kopīgām programmām, kuras tiek nodrošinātas starpvalstu sadarbībā starp augstākās izglītības iestādēm no dažādām valstīm, tostarp vismaz divām ES dalībvalstīm, lai tas darbotos kā zīmolveides instruments, veicinot atbilstību Eiropas standartiem un nodrošinot marķēto kopīgo programmu pamanāmību un prestižu. Marķējumu piešķir, pamatojoties uz vienotiem Eiropas kritērijiem, pēc tam, kad kompetentās akreditācijas vai kvalitātes nodrošināšanas iestādes, piemēram, pašakreditācijas universitātes, akreditācijas aģentūras vai kvalitātes nodrošināšanas struktūras, ir veikušas novērtējumu.

Kopīgi pārvaldītas darbības ir darbības, ko veic alianse un tajā iesaistītās augstākās izglītības iestādes, uz kurām alianse ir nolēmusi attiecināt alianses kopīgo iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu.

Kopīga programma ir integrēta mācību programma, kuru kopīgi koordinē un piedāvā dažādas augstākās izglītības iestādes un pēc kuras apguves studenti iegūst divu / vairāku augstskolu grādus vai kopīgu grādu.

Kvalitātes nodrošināšana attiecas uz iekšējiem un ārējiem procesiem, ko veic augstākās izglītības iestāde vai kvalitātes nodrošināšanas aģentūra, lai nodrošinātu tādu mācību vidi, kurā programmu saturs, mācību iespējas un aprīkojums ir vienlīdzīgi un atbilst paredzētajam mērķim. Kvalitātes nodrošināšanas darbībām ir divi mērķi:

- **pārskatatbildība** – kvalitātes nodrošināšanas sistēma apliecina augstākās izglītības kopienai un sabiedrībai augstākās izglītības iestādes darbību kvalitāti, nodrošinot atbilstību noteiktiem standartiem. Tas var būt pamats konkrētu tiesību piešķiršanai iestādei: studentu pieņemšana darbā, grādu piešķiršana vai publiskā finansējuma saņemšana;
- **snieguma uzlabošana** – kvalitātes nodrošināšanas sistēmas arī sniedz padomus un ieteikumus augstākās izglītības iestādēm un to iekšienē par to, kā tās varētu uzlabot savu darbību.

Kopumā ar kvalitātes nodrošināšanas sistēmu nodrošinātā pārskatatbildība un snieguma uzlabošana rada uzticēšanos augstākās izglītības iestādes sniegunam. Šiem aspektiem ir būtiska nozīme, lai atbalstītu tādas kvalitātes kultūras attīstīšanu, ko atbalsta visi iesaistītie, sākot no studentiem un personāla līdz iestāžu vadošajiem darbiniekiem un administrācijai. Termins “kvalitātes nodrošināšana” šajā dokumentā tiek lietots, lai aprakstītu visas darbības nepārtrauktas uzlabošanas ciklā, t. i., gan pārskatatbildības, gan snieguma uzlabošanas darbības.

- a) **Iekšējā kvalitātes nodrošināšana** ir procesi, ko iekšēji veic pašas augstākās izglītības iestādes. Tās parasti tiek izstrādātas kā daļa no augstākās izglītības iestāžu kvalitātes nodrošināšanas stratēģijas, atzīstot to primāro atbildību par to sniegto pakalpojumu kvalitāti un tās nodrošināšanu.
- b) **Ārējā kvalitātes nodrošināšana** ir procesi, ko veic kvalitātes nodrošināšanas aģentūras.
- c) **Institucionālā pieeja ārējai kvalitātes nodrošināšanai** nozīmē, ka iestādei ārējo kvalitātes nodrošināšanas procesu piemēro tikai iestāžu līmenī, lai novērtētu iestādes iekšējo kvalitātes nodrošināšanas procesu rezultativitāti un to, vai iestādei ir pietiekami nobriedusi kvalitātes kultūra, lai nodrošinātu tās mācību piedāvājuma augstu kvalitāti. Tas ļauj iestādei izstrādāt un īstenot programmas bez ārējās kvalitātes pārbaudes programmas līmenī (daudzās valstīs to sauc par pašakreditāciju).
- d) **Programmas pieeja ārējai kvalitātes nodrošināšanai** nozīmē, ka attiecībā uz katru atsevišķu programmu (vai programmu grupu), ko īsteno viena vai vairākas augstākās izglītības iestādes, jāveic periodiska ārēja kvalitātes nodrošināšanas pārbaude.

- e) **Kombinēta pieeja ārējai kvalitātes nodrošināšanai** attiecas uz situāciju, kad augstākās izglītības sistēma izmanto gan institucionālo, gan programmas pieeju ārējās kvalitātes nodrošināšanai. Tā tas ir lielākajā daļā ES augstākās izglītības sistēmu ²⁵.

Standarti un pamatnostādnes kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG) ir standartu un pamatnostādņu kopums, kas ir paredzēts ārējās un iekšējās kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā. *ESG* nav kvalitātes standarti, un tie nenosaka to, kā tiek īstenoti kvalitātes nodrošināšanas procesi, bet sniedz norādījumus, aptverot jomas, kas ir būtiskas sekmīgai kvalitātes nodrošināšanai un mācību videi augstākajā izglītībā. *ESG* būtu jāaplūko plašākā kontekstā, kas aptver arī kvalifikāciju ietvarstruktūras, Eiropas kredītpunktu pārneses sistēmu un diploma pielikumu, kas arī palīdz veicināt pārredzamību un savstarpēju uzticēšanos augstākajā izglītībā Eiropas augstākās izglītības telpā. *ESG* ir pieejami vietnē: <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>.

²⁵ Atbildēs, kas saņemtas Komisijas 2023. gada apsekojumā (pašlaik vēl tiek veikts) par to, kā tiek īstenots Padomes Ieteikums “Veidot tiltus efektīvai sadarbībai augstākās izglītības jomā Eiropā”, 14 dalībvalstu ministrijas ziņoja, ka ārējai kvalitātes nodrošināšanai tās piemēro kombinētu pieeju.